

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/346/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7716215376
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Murínová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2018:7716215376.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Murínovej a členov senátu JUDr. Petra Tutka a JUDr. Slávy Zborovjanovej v spore žalobcu Slovenskej kancelárie poisťovateľov, so sídlom v Bratislave, Trnavská cesta 82, IČO: 36 062 235, zastúpeného Allianz - Slovenská poisťovňa a.s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700 proti žalovanému MVDr. Milanovi Šipošovi, nar. 24.6.1953, bývajúcemu v Lastomíre 45, okres Michalovce, zastúpenému JUDr. Mikulášom Pavlikom, advokátom so sídlom v Michalovciach, Š. Kukuru 14, o zaplatenie 32.077,00 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 12. mája 2017 č.k. 8C/242/2016-85 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi istinu 32.077 eur.

Z r u š u j e rozsudok vo výroku o lehote na plnenie a vo výroku o trovách konania a vec v rozsahu zrušenia vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 32.077 eur, žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania. Istinu a trovy konania súd povolil žalovanému zaplatiť v splátkach po 100 eur mesačne vždy k 25. dňu v mesiaci počnúc nasledujúcim mesiacom po právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

2. Rozhodol tak o žalobe žalobcu na peňažné plnenie, uplatnenej voči žalovanému v zmysle ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) vyhl. Ministerstva financií SR č. 423/1991 Zb. ako náhradu súm, ktoré z titulu zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla žalobcu zn. Škoda Favorit 135 LS, EČ: D. XXXX žalobca vyplatil ako pozostalostnú úrazovú rentu pozostalej manželke L. E. poškodeného nebohého D.. Y. E., ktorý ako spolujazdec vo vozidle žalovaného utrpel ťažké zranenia s následkom smrti pri dopravnej nehode dňa 21.8.1999 v čase okolo 22,00 hod. v D. na ulici O. v smere na A. O., zavinenej žalovaným, ktorý v pravom jazdnom pruhu svojim osobným motorovým vozidlom, v dôsledku opilsti nevenujúc dostatočnú pozornosť vedeniu vozidla, pred budovou mliekarní zišiel z cesty do priekopy po pravej strane v smere jazdy a pravou prednou časťou vozidla narazil do stromu, za čo bol žalovaný trestným rozkazom Okresného súdu Michalovce zo dňa 22.12.1999 sp.zn. 1T/599/1999 uznaný vinným z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 Trestného zákona a z trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 201 písm. d) Trestného zákona.

3. V odôvodnení súd poukázal na obranu žalovaného v odpore proti platobnému rozkazu vydanému Okresným súdom Michalovce dňa 22.11.2016, predovšetkým na žiadosť žalovaného podľa § 450

Občianskeho zákonníka znížiť náhradu škody, ktorá by inak patrila poškodenému i námietku, že žalobca sa nevyporiadal pri výpočte vyplatenej sumy so spoluzavinením spolujazdca.

4. Pri rozhodovaní vychádzal súd prvej inštancie zo zistenia, že trestným rozkazom zo dňa 22.12.1999 sp.zn. 1T/599/1999 bol žalovaný uznaný vinným z trestného činu ublíženia na zdraví a z trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky, pretože dňa 21.8.1999, potom, čo požil alkoholické nápoje, v čase okolo 22,00 hod. s hladinou 2,61 promile v krvi viedol v D. po ulici O. v smere na Obec O. v pravom jazdnom pruhu osobné motorové vozidlo zn. Škoda Favorit 135 LS, EČ: D. XXXX, kde nevenujúc dostatočnú pozornosť vedeniu vozidla v dôsledku opilsti pred budovou mliekarní zišiel z cesty do priekopy po pravej strane v smere jazdy a pravou prednou časťou vozidla narazil do stromu, pri ktorej nehode spolujazdec vo vozidle žalovaného D.. Y. E. utrpel ťažké zranenia, ktorým počas prevozu do nemocnice podľahol. Pozostalou poškodenou po nebohom je Ľ. E., s ktorou žalobca ako poisťovateľ uzatvoril dohodu o jednorazovom odškodnení dňa 23.10.2013 podľa § 449a Občianskeho zákonníka, v ktorej sa dohodli na úplnom a konečnom vysporiadaní záväzku poisťovateľa žalovaného jednorazovým peňažným odškodnením náhrady za ušlú výživu po neb. Y. E. v sume 32.077 eur. Ďalej súd prvej inštancie z rozhodnutia Sociálnej poisťovne zo dňa 1.12.2016 č. 53062420700 zistil, že žalovanému bol od 1.1.2017 zvýšený starobný dôchodok na sumu 369,90 eur, podľa daňových priznaní žalovaného k dani z príjmu fyzickej osoby za rok 2013 bol základ dane 4.178,01 eur, za rok 2014 bol základ dane 5.109,781 eur a za rok 2015 bol základ dane 3.7871,47 eur. Napokon súd prvej inštancie zistil, že nájomnou zmluvou zo dňa 1.4.2012, uzavretou medzi N. U. a Ľ. Š. ako prenajímateľmi a žalovaným ako nájomcom, prenajímatelia prenechali žalovanému do užívania rodinný dom súp. č. XX, postavený na parc. č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 888 m² za mesačné nájomné v sume 200 eur. Nakoniec súd z fotokópie platobného dokladu SIPO zistil, že žalovaný uhrádza mesačne za elektrinu, vodu a plyn sumu 288,08 eur.

5. Po právnom posúdení sporu podľa § 28 ods. 2 a 3 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa § 1 ods. 1, § 3 ods. 1 a § 11 ods. 1 písm. a) vyhl. Ministerstva financií SR č. 423/1991 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ako aj podľa § 420 ods. 1, § 448, § 449a Občianskeho zákonníka dospel súd k záveru, že žaloba je dôvodná. Dôvodil, že žalovaný ako vodič, na ktorého sa podľa § 1 ods. 1 vyhlášky MF SR č. 423/1991 Zb. vzťahovalo zákonné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktoré v tom čase vykonávala Slovenská poisťovňa a.s., zaviniel dopravnú nehodu, pri ktorej zahynul jeho spolujazdec D.. Y. E., žalovaný ako poistený zodpovedá za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka spôsobenú usmrtením D.. Y. E. a v zmysle § 3 ods. 1 vyhlášky MF SR č. 423/1991 Zb. žalovaný mal právo, aby Slovenská poisťovňa a.s. za neho túto škodu nahradila. Konštatoval, že podľa § 28 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z. práva a povinnosti Slovenskej poisťovne a.s. vzniknuté zo zákonného poistenia prešli dňom 1.1.2012 na žalobcu, ktorý na základe dohody o jednorazovom odškodnení uzatvorenej dňa 23.10.2013 s pozostalou manželkou D.. Y. E. Ľ. E. ako oprávnenou v zmysle § 449a Občianskeho zákonníka o úplnom a konečnom vysporiadaní záväzku jednorazovým peňažným odškodnením náhrady za ušlú výživu po nebohom, vyplatil pozostalej manželke náhradu v čiastke 32.077 eur, ktorú vzhľadom na to, že žalovaný spôsobil škodu po požití alkoholických nápojov, oprávnene vyžaduje od žalobcu ako náhradu, ktorú za žalovaného vyplatil v súlade s § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky MF SR č. 423/1991 Zb.. Dodal, že neprihliadol k námietke žalovaného, že ustanovenie § 449a Občianskeho zákonníka bolo do Občianskeho zákonníka doplnené až zákonom č. 118/2006 Z.z. s účinnosťou od 13.4.2006, pričom k dopravnej nehode došlo dňa 21.8.1999, nakoľko žalobca a poškodená Ľ. E. uzatvorili dohodu podľa § 449a Občianskeho zákonníka až dňa 23.10.2013 a nevyužil ani moderačné právo podľa § 450 Občianskeho zákonníka a neznižil náhradu škody z dôvodu, že žalobca si neuplatňoval voči žalovanému náhradu škody, ale regresnú náhradu toho, čo žalobca nahradil za žalovaného zo zákonného poistenia. Ako neopodstatnenú vyhodnotil i námietku žalovaného, že žalobca pri výpočte vyplatenej sumy nezohľadnil spoluzavinenie spolujazdca. V tejto súvislosti súd prvej inštancie dôvodil, že žalobca toto spoluzavinenie poškodeného vo výške 15 % zohľadnil, čo vyplýva z likvidačnej správy zo dňa 8.4.2004 a likvidačnej správy zo dňa 3.3.2005 na č.l. 33 až 36 súdneho spisu.

6. Výrok o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil aplikáciou § 255 ods. 1 CSP. Uviedol, že žalobca mal vo veci plný úspech, preto mu priznal plnú náhradu trov konania a „vzhľadom na výšku pohľadávky žalobcu a na osobné a zárobkové pomery žalovaného, ktorého mesačný príjem je spolu približne 733

eur a jeho mesačné výdavky sú spolu približne 480 eur, súd povolil žalovanému zaplatiť istinu a trovy konania v splátkach po 100 eur mesačne vždy k 25. dňu v mesiaci s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.“

7. Proti výroku rozsudku, ktorým súd povolil žalovanému zaplatiť istinu a trovy konania v splátkach po 100 eur mesačne, podal včas odvolanie žalobca z odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, t.j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietajúc, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil žalovaným predložené dôkazy preukazujúce jeho osobné, majetkové a zárobkové pomery a takto nesprávne stanovil neprimerane nízku mesačnú splátku pohľadávky, navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok v jeho napadnutej časti zmenil vo výške mesačných platieb tak, že tieto prizná v takej výške, aby najneskôr do piatich rokov bola pohľadávka žalobcu uhradená. Podľa žalobcu predmetným rozhodnutím súd prvej inštancie neprihliadol ani na záujem dosiahnutia účelu tohto konania a uspokojenie pohľadávky žalobcu v primeranej lehote, ktorá v prípade peňažného dluhu podľa zaužívej súdnej praxe predstavuje dobu dvoch až troch rokov. Podčiarkol, že žalobca už počas konania pred súdom prvej inštancie, pokiaľ žalovaný žiadal o možnosť úhrady priznanej sumy v mesačných splátkach, vyjadril nesúhlas so splátkami nižšími ako 500 eur mesačne, a to poukazujúc jednak na výšku žalovanej pohľadávky, ako aj postoj žalovaného počas mimosúdneho uplatnenia predmetného nároku žalobcu i v samotnom prebiehajúcom konaní a v neposlednom rade i so zohľadnením veku žalovaného. Podľa názoru žalobcu pri žalobcom navrhovanej výške splátok by prichádzalo do úvahy reálne možné dosiahnutie účelu tohto konania, ako aj uspokojenie pohľadávky žalobcu v lehote päť až šesť rokov, čo aj vzhľadom na vek žalovaného možno považovať za legitímnu požiadavku žalobcu, avšak napriek tomu súd prvej inštancie napadnutým rozhodnutím stanovil žalovanému taký spôsob splatenia pohľadávky, ktorý je vzhľadom k jej výške neprimerane dlhým, keďže pri súdom priznanej mesačnej splátke 100 eur by žalovaný pohľadávku žalobcu splácal takmer 27 rokov, čo mal žalobca za absolútne neprijateľné a priečiace sa dosiahnutiu účelu samotného konania, nakoľko žalobcu nie je možné zaťažovať čakaním na uspokojenie jeho pohľadávky po dobu takmer 27 rokov, ak navyše hrozí nebezpečenstvo, že vzhľadom na vek žalovaného by k uspokojeniu jeho pohľadávky reálne ani nemuselo dôjsť. Ďalej zdôraznil, že v prípade, ak súd mieni žalovanému výhodu splátok povoliť, musí vziať do úvahy najmä výšku priznaného plnenia, platobnú schopnosť žalovaného a jeho snahu plniť svoj záväzok, ako aj uspokojenie pohľadávky žalobcu v primeranej lehote. V tejto súvislosti žalobca upozornil, že z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplýva, že žalovaný bol na úhradu predmetnej pohľadávky žalobcom vyzvaný ešte dňa 14.8.2014, pričom za celé obdobie, ktoré uplynulo od prvotnej výzvy žalobcu na náhradu uplatnenej sumy až doposiaľ, žalovaný neuhradil ani časť pohľadávky, ani neprejavil žiadnu snahu, či vôľu túto nahradiť. Rovnako je podľa žalobcu z vykonaného dokazovania nepochybne zrejmé, že celkový mesačný príjem žalovaného činí 733,10 eur, žalovaný nemá žiadnu vyživovaciu povinnosť, a preto je dôvodným sa domnievať, že je v možnostiach žalovaného uhrádzať žalovanú sumu vo vyšších mesačných splátkach, než na aké ho zaviazal konajúci súd. Žalobca napokon vytkol súdu prvej inštancie, že bez ďalšieho dokazovania považoval za preukázané výdaje žalovaného vo výške 480 eur, a to len na základe žalobcom predloženej nájomnej zmluvy, ako aj platobného dokladu SIPO za obdobie 04/2017, hoci z predmetného listinného dôkazu SIPO je nepochybne zrejmé, že v uvedenom dotknutom období boli žalovanému preddavkovo účtované zálohy za dodávku elektriny 35,90 eur a vody 11,34 eur, vyúčtovanie za vodu - 31,09 eur a modrý plyn záloha a faktúra 271,93 eur, a teda že v uvedenom období, t.j. v mesiaci 04/2017 bola v platobnom doklade SIPO okrem mesačných zálohových platieb za odber plynu zaúčtovaná aj faktúra, pričom je možné sa dôvodne domnievať, že sa jednalo o vyúčtovaciu faktúru za predchádzajúce ročné obdobie, čo zjavne navýšilo žalovaným preukazované nutné mesačné výdaje, ktoré však nemožno v takejto výške považovať za pravidelné mesačné.

8. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie aj žalovaný. Navrhol zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Citujúc bod 23 odôvodnenia rozsudku, mal za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zopakoval, že žalobca sa svojou žalobou domáhal zaplattenia 32.077 eur z titulu výplaty pozostalostnej úrazovej renty po neb. E. pre pozostalú manželku L. E., ktorej výška titulom jednorazového odškodnenia bola stanovená na základe štandardného vzorca poistnej matematiky, v súlade s § 449a Občianskeho zákonníka, ktoré bolo doplnené do Občianskeho zákonníka až zákonom č. 118/2006 Z.z. s účinnosťou od 13.4.2006 (žalovaný mal zrejme na mysli zákon č. 188/2006 Z.z., poznámka odvolacieho súdu), a preto pokiaľ išlo o plnenie žalobcu a to výplaty pozostalostnej úrazovej renty, išlo o dobrovoľné plnenie žalobcu

bez právneho nároku z dôvodu, že k poistnej udalosti došlo dňa 21.8.1999 a v § 449a a ani v iných ustanoveniach Občianskeho zákonníka nie je uvedené, že podľa tohto ustanovenia sa budú posudzovať aj nároky, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto ustanovenia, t.j. pred dátumom 13.4.2016. Zopakoval, že súd z dôvodov hodných osobitného zreteľa mal znížiť náhradu škody podľa § 450 Občianskeho zákonníka a argumentoval, že toto ustanovenie síce vylučuje zníženie náhrady škody iba pri úmyselne spôsobenej škode, ale so zreteľom na východnú funkciu tohto opatrenia treba náležite uvážiť, či a do akej miery možno toto opatrenie použiť aj vtedy, keď sa škoda spôsobila v opilosti. Taktiež žalovaný mal za to, že súdom prvej inštancie určená výška povolených splátok je pre neho likvidačná, ak vzal žalovaný v úvahu, že od 1.7.2017 jeho jediným príjmom bude iba starobný dôchodok vo výške 369,90 eur mesačne, pričom aj v ďalšom konaní so žalobcom vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp.zn. 7C/244/2015 bol zaviazaný na úhradu nároku žalobcu vo výške 4.287,87 eur v pravidelných mesačných splátkach po 70 eur mesačne. Za daného stavu podľa žalovaného je súdom určená splátka pre žalovaného ohrozením jeho existencie s prihliadnutím na jeho vek, ako aj zvýšené výdavky spojené s jeho zdravotným stavom.

9. Žalobca v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalovaného označil odvolanie žalovaného za nedôvodné a rozsudok vo výrokoch, ktorým súd žalobe vyhovel a žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania, s výnimkou výroku o lehote na plnenie, za vecne a skutkovo správny a žiadal ho v tejto jeho napadnutej časti potvrdiť, majúc za to, že prvoinštančný súd sa pri rozhodovaní náležite vysporiadal so všetkými zisteniami, ktoré v priebehu konania vyšli najavo a vec správne právne posúdil. V súvislosti s námietkou žalovaného, že išlo o dobrovoľné plnenie žalobcu bez právneho nároku a že súd nevyužil svoje moderačné právo v zmysle § 450 Občianskeho zákonníka žalobca opätovne podčiarkol, že predmetom sporu je nárok žalobcu uplatňovaný voči žalovanému podľa § 11 vyhlášky č. 423/1991 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, vzťahujúcu sa na predmetný prípad, pretože k dopravnej nehode došlo za jej účinnosti, čo žalovaný, vzhľadom na existenciu právoplatného trestného rozkazu Okresného súdu Michalovce sp.zn. 1T/599/1999, ani nespochybňuje, že dňa 21.8.1999 došlo k dopravnej nehode zavinenej žalovaným, pri ktorej sa ťažko zranil jeho spolujazdec D. Y. E., ktorý počas prevozu do nemocnice zraneniam podľahol. Keďže nespornou je aj skutočnosť, že žalovaný viedol osobné motorové vozidlo po predchádzajúcom požití alkoholických nápojov s hladinou 2,61 promile alkoholu v krvi, pričom nevenujúc dostatočnú pozornosť vedeniu vozidla v dôsledku opilosti zišiel do priekopy po pravej strane cesty, kde narazil do stromu, žalobca má v zmysle § 11 vyhlášky č. 423/1991 Zb. nárok na náhradu súm, ktoré vyplatil z dôvodu spôsobenej škody žalovanému, pričom v rôznych časových obdobiach a z rôznych príčin môžu vzniknúť nové nároky na náhradu škody, ktoré sú v príčinnej súvislosti so škodou a ktoré je poisťovateľ povinný plniť. Aj v danom prípade ide o plnenie poskytnuté poškodenému za iné obdobie a preto podľa žalobcu neobstojí námietka žalovaného, podľa ktorej žalobca plnil bez právneho nároku a to z dôvodu, že k poistnej udalosti došlo dňa 21.8.1999 a v § 449a a ani v iných ustanoveniach Občianskeho zákonníka nie je uvedené, že podľa tohto ustanovenia sa budú posudzovať aj nároky, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto ustanovenia, t.j. pred dátumom 13.4.2006, keďže táto námietka je absolútne právne neudržateľná. V tejto súvislosti žalobca zdôraznil, že zo samotného znenia § 449a Občianskeho zákonníka, ako aj zo žalobcom predloženého listinného dôkazu - dohody o jednorazovom odškodnení vyplýva, že boli v súlade s platnou právnou úpravou vysporiadané len nároky na náhradu pozostalostnej úrazovej renty vzniknuté po 23.10.2013 do budúca, to znamená, že sa nejedná o nároky, ktoré vznikli pred účinnosťou citovaného ustanovenia, t.j. pred dátumom 13.4.2006 ako na to nesprávne poukazuje žalovaný. Napokon žalobca znova zdôraznil, že nárok voči žalovanému na náhradu žalobcom vyplatených súm v súlade s § 11 vyhlášky č. 423/1991 Zb., je regresné postihové právo poisťovne, ktoré nemá povahu nároku na náhradu škody tak, ako sa mylne domnieva žalovaný, ale osobitný originálny nárok poisťovateľa vyplývajúci z poistného vzťahu ako to vyplýva i z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo 326/2009. V kontexte s uvedeným podľa žalobcu súd ani nemohol pri rozhodovaní o jeho uplatnenom regresnom nároku proti poistenému použiť zmiernovacie moderačné právo podľa § 450 Občianskeho zákonníka, pretože právo zmiernenia nároku má len poisťovňa podľa § 25 vyhlášky č. 423/1991 Zb. a je len na samotnej poisťovni, či toto svoje právo využije a v akom rozsahu. V danom prípade však žalobca nahradil za žalovaného škodu, ktorú spôsobil jedným z najzávažnejších porušení zákona, keď žalovaný viedol motorové vozidlo potom, čo požil alkoholické nápoje a takto spôsobil škodu s následkom smrti, takéto zmiernovacie právo tak neprichádza do úvahy v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia vyhlášky č. 423/1991 Zb., nakoľko takémuto porušeniu zákona nemožno priznať ani len čiastočnú ochranu vo forme zmiernenia nároku na náhradu vyplatených súm. Napokon ako neopodstatnenú žalobcu označil i odvoláciu námietku žalovaného, ktorou namieta súdom prvej

inštancie určenú výšku povolených splátok a v tomto smere poukázal na obsah svojho odvolania zo dňa 24.5.2017.

10. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu i žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie je prípustné bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu danom § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je neopodstatnené v časti smerujúcej proti vyhovujúcemu výroku rozsudku. Podmienky pre potvrdenie ani zmenu rozsudku vo výroku o umožnení splácať prisúdenú istinu a trovy konania žalovanému v splátkach však neboli splnené. Rozsudok je potrebné v tejto časti zrušiť, pretože súd prvej inštancie svojim nesprávnym postupom znemožnil tak žalobcovi, ako i žalovanému realizáciu procesných práv priznaných im v civilnom sporovom konaní za účelom ochrany práv a to v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva sporových strán na spravodlivý proces, ku ktorej vade je odvolací súd povinný prihladať z úradnej povinnosti.

11. Odvolacie námietky žalobcu spochybňujúce správnosť výroku o vyhovení žalobe a o trovách konania nie sú spôsobilé privodiť zmenu tejto časti napadnutého rozsudku. Ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie než ako rozhodol súd prvej inštancie. V danom prípade k zmene skutkového ani právneho stavu počas odvolacieho konania nedošlo, preto odvolací súd na skutkové zistenia a na právne normy, ktoré použil súd prvej inštancie odkazuje, rovnako ako na správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce dôvody tejto časti rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP), a preto len na zdôraznenie správnosti výroku o vyhovení žalobe a k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd dodáva nasledovné:

12. Po preskúmaní obsahu spisu a odôvodnenia tejto časti napadnutého rozsudku odvolací súd konštatuje, že rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Prvoinštančný súd v odôvodnení tejto časti svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán v prejednávanej spore, výsledky vykonaného dokazovania a dostatočne zrozumiteľným a určitým spôsobom uviedol úvahy, pre ktoré žalobe žalobcu vyhovel, pričom tak žalobcovi, ako i žalovanému vytvoril všetky procesné podmienky, aby v priebehu sporu uplatnili a realizovali svoje práva. Neboli zistené ani iné vady v zmysle § 365 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP, ktoré by mali za následok nesprávnosť vyhovujúceho rozsudku súdu vo veci samej.

13. Napadnutému rozhodnutiu o vyhovení žalobe nemožno vytknúť ani nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani to, že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplývajú, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne že by výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 192 a § 193, § 194 a 205 CSP alebo žeby súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia alebo žeby použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil, ak žalobe žalobcu v celom rozsahu vyhovel a priznal žalobcovi nárok na náhradu poistného plnenia, ktoré zaplatil pozostalej poškodenej za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla žalovaného v dôsledku dopravnej nehody dňa 21.8.1999 zavinenej žalovaným, ktorý viedol osobné motorové vozidlo po predchádzajúcom požití alkoholických nápojov s hladinou 2,61 promile alkoholu v krvi, pričom nevenujúc dostatočnú pozornosť vedeniu vozidla v dôsledku opilosti zišiel a pri ktorej sa ťažko zranil jeho spolujazdec D.. Y. E., ktorý počas prevozu do nemocnice zraneniam podľahol.

14. So zreteľom na čas vzniku tvrdenej poistnej udalosti je v tomto konaní pre ďalší výklad odvolacieho súdu rozhodný výklad Občianskeho zákonníka v znení účinnom, kedy došlo k predmetnej dopravnej nehode, teda dňa 21.8.1999, pričom rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravovala v tom čase vyhláška Ministerstva financií SR č. 423/1991 Zb., ktorou sa ustanovuje rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorá v § 11 ods. 1 stanovila podmienky za ktorých má poisťovňa právo na náhradu súm, ktoré vyplatila z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, proti poistenému, okrem iného i proti poistenému, ktorý spôsobil škodu úmyselne alebo po požití alkoholického nápoja, ak bol zistený v krvi obsah alkoholu vo výške nad 0,30 promile, alebo návykovej látky, alebo lieku označeného zákazom viesť motorové vozidlo (písm. a/ cit. vyhl.).

15. Odvolací súd je v zhode so súdom prvej inštancie i s názorom žalobcu vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného, že nárok upravený v tomto ustanovení nie je nárokom na náhradu škody vzniknutej poškodenému, t.j. nie je odvodeným nárokom od práva poškodeného proti tomu, kto škodu spôsobil, ale ide o osobitný originálny nárok poisťovateľa (poisťovne) vyplývajúci z poistného vzťahu založeného poistnou zmluvou za podmienok uvedených v ustanovení § 11 ods. 1 písm. a) cit. vyhlášky uvedených a to existencia škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla proti poistenému, ktorý spôsobil škodu úmyselne alebo po požití alkoholického nápoja, ak bol zistený v krvi obsah alkoholu vo výške nad 0,30 promile. Z obsahu spisu i dôvodov napadnutého rozsudku je zrejmé, že všetky tieto podmienky boli v posudzovanom prípade naplnené (žalovaný ich napokon vo svojom odvolaní ani nespochybňuje). Za takejto situácie súd prvej inštancie správne žalobe žalobcu vyhovel a správne pritom postupoval, ak nevyužil moderačné právo podľa § 450 Občianskeho zákonníka.

16. Ako neopodstatnenú je nutné vyhodnotiť i odvoláciu námietku žalovaného spochybňujúcu správnosť právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, založenú na tvrdení o nesprávnej aplikácii ustanovenia § 449a Občianskeho zákonníka v danom prípade, podľa ktorého budúce nároky podľa ustanovení § 445 až 449 možno odškodniť jednorazovo na základe písomnej dohody o ich úplnom a konečnom vyporiadaní medzi oprávneným a povinným.

17. Odvolací súd pripomína, že ustanovenie § 449a sa do Občianskeho zákonníka doplnilo zákonom č. 188/2006 Z.z. s účinnosťou od 13. apríla 2006. Zákonodarca ním zakotvuje možnosť, aby sa povinný subjekt, ktorý zodpovedá oprávnenému za škodu spôsobenú na zdraví, dohodol s ním na jednorazovom odškodnení budúcich nárokov. Ide o nároky vyplývajúce z § 445 až 449 Občianskeho zákonníka, ktoré sa týkajú straty na zárobok počas práceneschopnosti a po jej skončení, straty na dôchodku, pozostalostnej úrazovej renty (za vyživovaciu povinnosť, ktorú mal poškodený), teda nároky, ktoré nie sú zročné naraz, ale v budúcnosti, resp. o nároky, ktoré sa budú opakovať a pri ktorých je predpoklad dlhodobiejšieho trvania. Z citovaného ustanovenia § 449a Občianskeho zákonníka je zrejmé, že dohoda sa nemôže týkať bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré je zakotvené v § 444 a podrobnejšie upravené v osobitnom zákone č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia.

18. Z obsahu dohody o jednorazovom odškodnení vyplýva, že ňou boli v súlade s platnou právnou úpravou vysporiadané len nároky na náhradu pozostalostnej úrazovej renty vzniknuté po 23.10.2013 do budúca. Za tohto stavu nemožno priznať relevanciu námietke žalovaného, že označenou dohodou o jednorazovom odškodnení boli odškodnené nároky na pozostalostnú rentu po neb. D.. Y. E., ktoré vznikli pred účinnosťou ustanovenia § 449a Občianskeho zákonníka, t.j. pred dátumom 13.4.2006.

19. Poukazom na uvedené je nutné uzavrieť, že žalovanému sa uplatnenými odvolacími námietkami nepodarilo spochybniť správnosť napadnutého vyhovujúceho výroku. Preto odvolací súd v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

20. Vo vzťahu k stranami sporu odvolaním napadnutému výroku o povolení splácať priznanú peňažnú pohľadávku a trovy konania v splátkach však podmienky pre potvrdenie ani zmenu rozsudku neboli splnené. Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok je potrebné v tejto časti zrušiť, pretože súd prvej inštancie svojim nesprávnym postupom znemožnil žalobcovi i žalovanému realizáciu procesných práv priznaných im v civilnom sporovom konaní za účelom ochrany ich práv a to v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva žalobcu i žalovaného na spravodlivý proces, ku ktorej vade je povinný prihladať odvolací súd z úradnej povinnosti.

21. Základné právo na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy SR (ďalej len „ústava“) zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch určených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

22. Podľa čl. 48 ods. 2 vety prvej ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom.

23. Z citovaného ustanovenia vyplýva základné ústavné právo strany sporu, aby jej vec bola prejednaná v jej prítomnosti a zakotvuje požiadavku kontradiktórnosti, ktorá spolu s požiadavkou rovnosti sporových

strán a zásadou rovnosti zbraní predstavuje kľúčové atribúty spravodlivého konania pred súdom (čl. 6 ods. 1, čl. 9 CSP), premietajúce sa do rovnoprávneho postavenia procesných strán, pokiaľ ide o právo skutkovo a právne argumentovať, podávať návrhy, vyjadrovať sa k návrhom a tvrdeniam druhej strany, ako i navrhovať dôkazy preukazujúce ich tvrdenia. Kontradiktórnosť sa v súdnom procese vzťahuje jednak na dokazovanie a súčasne zahŕňa i právo zoznámiť sa s argumentmi predloženými druhou stranou a vyjadriť sa k nim. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva súdne rozhodnutie nemôže byť založené na ničom, čo nebolo predložené na diskusiu, resp. čo nebolo predmetom diskusie strán (porovnaj napr. rozsudok Manto Vaneli proti Francúzsku).

24. Súd je povinný v súlade s § 191 CSP vysporiadať sa so všetkým, čo vyšlo v priebehu konania najavo a čo strany sporu tvrdia, ak to má vzťah k prejednávanej veci. Pokiaľ súd túto svoju povinnosť nesplní a to buď tým, že sa so zistenými skutočnosťami alebo tvrdenými námietkami nezaobera vôbec, alebo sa s nimi vysporiada nedostatočným spôsobom, ak súd založil súdne rozhodnutie na niečom, čo nebolo predložené na diskusiu, resp. čo nebolo predmetom diskusie strán, alebo ak pri hodnotení dôkazov niektorý z dôkazov vykonaných v konaní opomenul, resp. sa ním nezaoberal, má to za následok vadu konania premietajúcu sa ako zásah do ústavne zaručeného práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a do práva na súdnu ochranu. Uvedená vada zakladá dôvod pre zrušenie rozhodnutia, ktoré pre nedostatok dôvodov nemožno preskúmať. Za takejto situácie odvolací súd nie je ani oprávnený pre účely eventualityných vlastných skutkových záverov bez ďalšieho hodnotiť vykonané dôkazy.

25. K uvedenej vade došlo i v posudzovanom prípade pri rozhodovaní súdu o povolení splácať priznanú peňažnú pohľadávku a trovy konania žalobcovi žalovaným, a to vzhľadom na fakt, že tento výrok súdneho rozhodnutia súd prvej inštancie odôvodnil len paušálnym konštatovaním, že „vzhľadom na výšku pohľadávky žalobcu a na osobné a zárobkové pomery žalovaného, ktorého mesačný príjem je spolu približne 733 eur, pričom jeho mesačné výdavky sú spolu približne 480 eur“ povolil žalovanému zaplatiť istinu a trovy konania v splátkach po 100 eur mesačne.

26. Takéto odôvodnenie tejto časti rozhodnutia odvolací súd považuje za nedostatočné, nakoľko z jeho obsahu nemožno zistiť, o aké skutkové zistenia súd prvej inštancie svoje rozhodnutie oprel a ani jeho úvahu, ako dospel k záveru o povolení splácať žalovanému prisúdenú sumu v splátkach stanovenej výške.

27. V prípade peňažných plnení, na zaplatenie ktorých zaväzuje dlžníka súd v zásade platí, že povinnosť je potrebné splniť do troch dní od právoplatnosti rozsudku (§ 232 ods. 3 veta prvá CSP).

28. Z § 233 ods. 3 veta druhá CSP a § 231 CSP možno vyvodit', že zákon umožňuje, aby súd rozhodol o tom, že je možné povinnosť splniť v dlhšej lehote, prípadne že peňažné plnenie sa môže vykonať v splátkach, ktorých výšku a podmienky zročnosti určí. Súd pritom vychádza vždy z okolností daného prípadu, resp. sociálnej a rodinnej situácie, osobného a zdravotného stavu, zárobkových pomerov osoby a pod., ktorej sa ukladá povinnosť. Na druhej strane, ak súd povolí plnenie v splátkach, musí určiť splátky v takom rozsahu, aby aj žalobcovi, ktorému sa má plniť, bola poskytnutá súdna ochrana spočívajúca v tom, že mu priznané plnenie bude zaplatené v reálnom časovom horizonte.

29. Práve z týchto dôvodov odvolaciemu súdu neostávalo iné, len rozsudok v tejto jeho napadnutej časti zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a vec vrátiť v rozsahu zrušenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

30. Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne rozhodnúť o žiadosti žalovaného povoliť splácať dlh v mesačných splátkach s prihliadnutím na všetky predložené a označené dôkazy žalovaným, ako i odvolacie námietky žalovaného i žalobcu prednesené v odvolacom konaní. Za tým účelom zistí finančné, majetkové a sociálne pomery žalovaného, ktorému sa povinnosť rozsudkom uložila. Pri rozhodovaní o výške splátok určenej zo strany súdu bude potrebné prihliadnuť aj k povahe a výške priznanej pohľadávky, ako aj na hľadisko návratnosti tak, aby bola zabezpečená rovnováha medzi pomermi na strane žalovaného na jednej strane a zabezpečením práva poskytnúť súdnu ochranu žalobcovi na druhej strane. Pokiaľ povolí žalovanému uhradiť dlh v splátkach, z jeho rozhodnutia musí vyplynúť úvaha o tom, ako dospel k tomuto rozhodnutiu a výške povolených splátok.

31. V novom rozhodnutí súd rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania, ako aj o trovách celého konania (§ 396 ods. 3 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).